

Iz naše organizacije. Skupne zadeve.

Zborovanje upravnega odbora Zaveze.

Seja upravnega odbora Zaveze se je vršila dne 17. aprila 1919, v načelstveni sobi Učiteljske tiskarne v Ljubljani. Začetek ob 13. koncem ob 18. uri. Navzoči so bili člani vodstva Zaveze in osem članov upravnega odbora.

1. Zavezin predsednik L. Jelenc ugotovi sklepčnost in otvori sejo. Nato podudarja, da je stalo ljudsko- in meščansko-šolsko učiteljstvo po razsulu stare Avstrije v naši novi državi SHS pred tremi velikimi nalogami, ki so se morale takoj in najtemeljiteje razrešiti. — Zaveza se je lotila najprej gmotnega vprašanja. Rešuje se za nas povoljno in ugodno ne samo za prehodno dobo, ampak tako, da nas bodoči državni šolski zakon uvrsti med državne uradnike, ki spravi gmotno vprašanje z dnevnega reda za dolgo vrsto let. Drugo važno vprašanje je reforma našega šolstva. Pred leti že se je posebni osek Zaveze poprijel dela in po temeljnih študijah je sestavil vzoren načrt državnega šolskega zakona. Po Zavezini iniciativi je prišlo poverjeništvu za uk in bogočastje do sklepa, da je sklicalo anketo, ki naj se peča s tem vprašanjem. Ako ne bi bil Zavezin osek predložil popolnoma izdelanega načrta, bi se anketa ne bila vedela kje in kako lotiti dela, ker je bila sklicana brez priprave in brez temelja. Tretje vprašanje je ustanovitev centralne učiteljske organizacije za vso državo SHS. Tudi tu je bila Zaveza prva. Obrnila se je na vse hrvatske in srbske učiteljske pokrajinske Zveze. Do danes je prejela odgovor samo od dalmatinske Zveze. Ko pridejo odgovori tudi od drugih, tedaj gre zastopstvo Zaveze v Beograd in skliče ob tisti priliki delegate vseh Zvez na razgovor, da rešijo to vprašanje.

Zaveza ne zamudi nobene prilike, kjer je treba kaj ukreniti v korist šolstva in učiteljstva. Nič ne diši po samohvali, če se konstatira, da je delovanje naše Zaveze uspešno, da uživa velik ugled ne le v slovenski javnosti, ampak tudi med brati Hrvati in Srbi. Mi gremo svojo pot, ki jo smatramo za pravo in se ne zmenimo za napade nepoklicanih.

2. a) Tajnik V. Rus poroča o delovanju Zaveze od zadnje seje upravnega odbora, ki je bila o božiču, do današnjega dne, kar je razvidno iz objavljenih zapisnikov četrti, pete in šeste vodstvene seje Zaveze. Poročilo se vzame brez debate na znanje. Le pri poročilu odseka za sestavo novih čitank se določi, da se naznani na pristojno mesto članom tega odseka še tovariš Josip Brinar, ravnatelj meščanske šole v Mariboru, ki je pa sedaj v zasedenem ozemlju v Postojni.

b) Upravnik Učiteljskega Tovariša Fr. Marolt poda podrobno poročilo glede stanja naročnikov in gmotnega stanja stanovskega glasila. Vsa včlanjena društva so izkazala l. 1918 skupaj 1347 članov, l. 1919 do danes pa 1458 članov. Sezansko, postojnsko, vipavsko, tržaško, istrsko, gorjsko in tolmniško učiteljsko društvo zaradi zasedanja naše zemlje po sovražniku letos niso poslala izkazov svojih članov, ki so lansko leto znašala 518 članov. V številu te, bi štela Zaveza letos okroglo 2000 članov. Delo upravnega odbora je izredno naraslo, samo pri upravnih listov pride 460 poštnih uradov v pošte. List se tiska v 2400 odtisih. Leta 1918 in 1919 je umrlo 14 naročnikov. List se pošilja brezplačno ali pa v zameno 54 uredništva in osebam. V l. 1918 je bilo naročenih 50 inseratov za 1511 K 51 vin., letos je doslej naročenih 43 inseratov.

Določilo se, da se tiska odslej le 1800 odtisov za vsako številko Učiteljskega Tovariša, ker se ga sedaj faktično odda 1678 izvodov.

c) O stanju Zvončka poroča upravnik L. Jelenc. Število Zvončkovih naročnikov se veča posebno letos, ko so se zavzeli zanji in pridobivajo naročnike nekateri učitelji in učiteljice na svojih šolah. Razveseljivo je, da gre v Globasnico na Koroško 17 izvodov Zvončka. Tako imajo letos Zvonček dosedaj 1577 plačujočih naročnikov. S 1. januarjem 1919 ni imel Zvonček nič dolga, pač pa par tisoč kron v hranilnici. Ves dolg je znašal v tiskarni 9095 K 30 vin., ki je bil plačan do 31. dec. 1918. To pa je bilo mogoče le, ker je bila prodana zaloga starih letnikov. Bati se je, da se zaključijo letošnje leto z velikim deficitom, dasi se je zvišala letos naročnina od 6 na 10 K, in se je pomnožilo število naročnikov. Tisk in papir sta se izdatno podražila. Lansko leto je stala ena številka Zvončka v tiskarni 437 K, letošnja skupna številka 1. in 2. pa velja 2440 K. Draginje pa še ni konec. Delavstvo v tiskarni je zahtevalo te dni 100 % poviška svoje plače, cena klišeev se je zvišala

več kot za 100 %. Nova Zvončkova oprema je veljala 1155 K. Treba bo varčevati na vse strani, da ne zagazimo v prevelike dolgove.

č) Blagajnik Fr. Luznar poda obširno blagajniško poročilo. Popotnika se tiska v 2000 odtisih, kar naj ostane tudi v prihodnje. Danes je včlanjenih v Zavezi 1163 pravih in 113 podpornih članov, okrog 600 članov pa je v zasedenem ozemlju. Vsled naraščajoče draginje se je dvignila cena listom. Če bi zvišala Zaveza naročnino svojih listov tako, kakor so to storiли drugi, bi veljal danes Popotnik 24 K, Učiteljski Tovariš pa 40 K. Po Fleretovem predlogu, da se zviša članarina organizovanemu učiteljstvu od 2 K na 3 K mesečno, bi imela Zaveza skupno 33.016 kron dohodkov. Stroški v tiskarni, poština, uredništvo, upravništvo in odpravnost obeh listov, Zavezino vodstvo in druge upravne potrebe bi znašale skupno 49.468 K. Po Fleretovem predlogu bi znašal torej primanjkljaj pri zgorajšnjem številu članov in pri sedanjih draginjah 16.452 K.

Da Zaveza ne zagazi v dolgove, predlaga: 1. članarina naj se zviša letno na 36 K, 2. Popotnik naj izhaja mesečno samo na 1 pol, 3. Učiteljski Tovariš naj izhaja vsakih 14 dni brez priloge.

Urednik E. Gangl je proti vsem trem predlogom. Popotnikovemu uredniku se na ta način ne sme vezati rok, sicer odbije od sebe lahko vse najboljši sodelavci. Učiteljski Tovariš prinaša samo aktualne stvari, dopisov je zelo mnogo. V tem velikem času je treba članstvu hitro in vsestransko ugoditi. Če se sprejmejo predloženi nasveti, ne pridobimo na stvari, ampak nazadujemo. Ureditve in zvišanje plač ter draginskih doklad nam je priborila predvsem Zaveza, zato mora imeti tudi ta svoj delež. Le po trdnih materialnih tleh moremo priti do novih stanovskih pridobitev. Oprt na navedene razloge, predlaga, da se zviša članarina začasno na 4 K mesečno.

Tovariša Aichholzer in Marolt se pridružeta Ganglovemu predlogu. Zadnje imenovani je mnenja, da se Zavezino članstvo še lahko izdatno zviša, ako imajo odbori učiteljskih društev in šolski voditelji vse učiteljstvo svojega okraja stalno v evidenci.

Tovariš Brinar poudarja, da živimo v nenaravnih razmerah, v katerih denar nima prave vrednosti. Spričo utemeljenih predlogov je za zvišanje članarine. Da pa bo lažja agitacija pri članstvu, naj se tisk kolikor mogoče omeji. Učiteljski Tovariš naj prinaša samo organizacijska in strokovna poročila. Urednik naj vsebinsko dopisov skrči, društvena poročila naj bodo kratka, ponatisti iz političkih dnevnikov naj se opuste. Popotnikov urednik naj skrči širokopotezne članke.

Tovariš Rajšp pravi, da se je na večerajšnjem zborovanju štajerske učiteljske Zveze, kjer se je sprejelo zvišanje članarine od 2 na 3 K mesečno, izrekel sum, da pride uprava Zaveze čez nekaj tednov ali mesecev pred članstvo morda zopet z novim poviškom članarine. Zdej, ko je čul proračune, ga ne moti, da ne bi glasoval za Ganglov predlog. Ena krona mesečnega poviška nam ne sme beliti glave, sicer bi bili izdatneje prikrajšani pri duševni hrani naših listov, saj se povišanje opusti takoj, čim se valuta uredi.

Tovariš Gnus opozarja, da je treba v tem času vrvenja hitre informacije. »Slovenski Narod« je štirikrat dražji, vožnja po železnici pa je za 200 % dražja od predvojnih časov.

Tovariš E. Gangl je proti temu, da bi se kogarkoli sililo v našo organizacijo. Vsak Zavezin član mora biti odločen in zavezan, balasta nam ni treba. Skrčenje dopisov in člankov je težje kakor pa izpopolnjevanje. Na Brinarjev očitok opozarja na zadnjo 16. številko Učit. Tovariša, ker ne ve, kaj bi črtal, saj je vse v njej aktualno in za učiteljstvo zanimivo.

Tovariš Dimnik govori za letno članarino 50 K, ker se da le na ta način izbristati v proračunu izkazani primanjkljaj. Tovariša Gnus in Rus sta za članarino letnih 48 K, ker je društvenikom četrletno in mesečno plačevanje lažje ter ne dela blagajnikom težko.

Poročevalec Fr. Luznar se pridružuje Ganglovemu predlogu v tem smislu, da prejema Zaveza letno po 40 K, društva pa po 8 K od vsakega člana. Priloge naj se pri stanovskem glasilu na vsak način opuste. Nato navede imenoma ona društva, katera še niso odposlala zaostale članarine.

Končno se sprejme soglasno, da se zviša članarina mesečno po 4 K na osebo. Predloga, da se opuste inserati in omeji vsebina pri člankih in dopisih, se ne sprejmeta.

Določilo se na Ganglov in Dimnikov predlog, da se zviša odslej članarina Zvončku letno na 15 K, za nečlane pa

stane Učiteljski Tovariš 20 K, Popotnik pa 16 K.

Soglasno se sprejme tudi predlog blagajnika Luznarja, da se vsa stara zaloga Popotnikov in Zvončkov razprodaja za 25 % dražje od prvotne cene.

3. Naš položaj je pojasnil vsestransko tovariš E. Gangl. Iz njegovih izvajanj povzame, da se slovenskemu učiteljstvu vendarle bližajo boljši časi. Materialni naš položaj se je izboljšal v tistem obsegu, kakor je bilo naše prizadevanje že od nekdaj. Na merodajnih mestih so pa še osebe, ki ne upoštevajo našega glasu. Nato utemeljuje predlagane štiri resolucije za deželno vladu za Slovenijo, predlog za upravni odbor Zaveze, dopis na hrvatske in srbske učiteljske Zveze in pismo na ministra prosvete v Beogradu. (Glej števil. 17. letošnjega Učit. Tovariša!) Resolucije, namenjene za deželno vladu, se tičejo avtomatičnega reguliranja učiteljskih prejemkov državnega uradništva; ureditve potnine, dnevnice in drugih doklad za ono učiteljstvo, ki službuje izven službenega mesta; nastavljanja okrajnih in visjih šolskih nadzornikov; našega zastopstva v predsedstvu višjega šolskega sveta.

Tovariš Dimnik predlaga, da se sprejmejo vsi stavljene predlogi brez debate. Sklepi se sprejmejo soglasno z dostavkom, da se takoj odpošljejo na pristojna mesta.

4. Poročilo o ustanovitvi strokovnega tajništva Zaveze se sprejme na znanje. Sklene se, da se izreče primariju dr. Franu Dergancu v imenu upravnega odbora Zaveze pismena zahvala, ker je prepustil obresti svojega posojila, ki ga je dal Učiteljski tiskarni v znesku 100.000 K, Zavezi v svrhu te ustanovitve. Gospodarskemu in političnemu odesku se naroči, da stavi prihodnji delegaciji tozadevne konkretne predloge. Zavezino vodstvo se poveri, da razpiše v stanovskem glasilu službo strokovnega tajnika. Prijave za to službo je treba vložiti z navedbo zahtev glede plače pri Zavezinem vodstvu najkasneje do 31. maja, služba pa se odda začasno že 1. julija t. l.

Tajnik V. Rus govori k predlogu in nasvetuje, da naj se do delegacijskega zborovanja uredi Zavezina pisarna začasno tako, da se najame primerna soba, kjer naj bi bil strokovni tajnik v gotovih dnevni urah vsemu organizovanemu učiteljstvu v slovenski Jugoslaviji informativno na razpolago.

5. Zavezin tajnik predlaga, da naj se z ozirom na neurejene razmere vrši letošnje delegacijsko zborovanje v Ljubljani dne 5. in 6. septembra, dnevni red pa naj sestavi Zavezino vodstvo. Po kratki debati se predlog sprejme.

6. O reformi šolstva poroča mesto odsotnega tovariša P. Flereta upravni odbor E. Gangl. Poročevalec poudarja, da je anketa za reformo šolstva na podlagi »Načrta preustrojitve šolstva in narodne vzgoje« podrobno predelala, doslej že pet odstavkov in je prišla do člena »Šolski uradi«. V tej anketi je zastopstvo Zaveze, Slomškove Zveze, meščanskošolskega in srednješolskega učiteljstva, učiteljska, zdravnikov in kmetijstva. Zavezina odposlanca nimata v tej anketi lahkega opravila. Ko se načrt po članih ankete vsestransko predela, tedaj se obvesti o njega podrobnostih tudi Zavezino članstvo. Na Ganglov predlog oblasti upravni odbor oba Zavezina člana, da smeta, kadar se jima zdi potrebno, zavzeti v tej anketi tudi drugačno stališče, kakor ga ima znani Zavezin načrt. O učiteljskih disciplinarnih zadevah naj se ne razpravlja v plenumu okrajnega in višjega šolskega sveta, ampak le šolski nadzorniki in učiteljski zastopniki (narodnih in srednjih šol) naj imajo glavno razpravno besedo.

(Dalje prihodnjič.)

Društvene vesti.

Izredni občni zbor ljubljanskega učiteljskega društva je bil v nedeljo, 4. vel. travna. Dolga in stvarna debata o poročilih, predlogih in nasvetih je pokazala, kako potrebni so sestanki, kjer pade marsikatero dragoceno zrno na novo, deloma neobdelano jugoslovansko njivo.

1. Zborovanje je otvoril društveni predsednik nadučitelj Jakob Dimnik s pozdravom in nagovorom, ki ga prinašamo na prvem mestu današnjega lista.

2. Poročilo tajnika: Občni zbor Dež. Slov. učit. društva je sklenil razpust tega društva. Po dolgi debati je takrat sklenil vprašati za mnenje o razpustu vsa okr. učit. društva na bivšem Kranjskem. Šele na predlog večine okr. učit. društev se Dež. Slov. učit. društvo definitivno razpusti. Pri tej priliki

* O p. Takih poročil pričakujemo od ostalih okr. učit. društev!

je tov. Gangl omenil razgovor, ki ga je imel v Zagrebu z zastopniki »Saveza hrvatskih učiteljskih društev« glede združitve vsega jugoslovanskega učiteljstva v centralno organizacijo. V isti zadevi so se posvetovali zastopniki naše Zaveze z odposlancem »Udruženja srbskega učiteljstva« v Beogradu, ki se je mudil dne 1. maja v Ljubljani, z učiteljem in šolskim upraviteljem Grijico Adžemovičem.

Po daljši debati se soglasno sklene razpust Deželnega slovenskega učiteljskega društva.

3. Kot delegata v Zavezino delegacijo se pošljeta Mehle Marija, učiteljica in Ambrožič Josip, učitelj; namestnika sta: Žerjav Ema in Fratar Josip.

4. Šolske maše: Šolske maše ne dosežejo svojega namena. Predsedstvo Zaveze se naprosi, da napravi utemeljeno vlogo in jo pošlje knezoškofskemu ordinarijatu in višjemu šolskemu svetu s prošnjo, da nepostavno usiljene šolske maše, ki jih ne pozna nobena zakonska odredba, odpravi, sicer bodo povzročile še mnogo utemeljene nevolje med učiteljstvom.

5. Meščanske šole: Kdo združuje ustanovitev meščanskih šol v Ljubljani? Kdaj bodo razpisana mesta strokovnih učiteljev? Sklene se o tem obvestiti g. župana. Ako se mesta takoj ne razpišejo, znajo biti otvorene ljubljanske meščanske šole drugo leto, toda brez učiteljev, ki bodo tačas že nastavljeni v zeleni štajerski.

6. Pod vodstvom ljubljanskega nadzornika obstoja osek, ki začenja s pripravami za sprejem regenta Aleksandra. Ako tak osek res obstoja, potem izjavlja ljubljansko učiteljstvo, da odklanja vso odgovornost za posledice, ki bi nastale, ako bi vodil deputacijo ljubljanskega učiteljstva nadzornik Lavtižar, vnet zastopnik in pristaš onega režima, ki je tako goreče proslavljal hrvatske junake, ko so mogli oddati prve strele proti srbski prestolici. Napravi se primerna vloga ter pošlje predsedstvu mestnega magistrata.

7. Komisija za likvidacijo dež. uprave je imenovala za zastopnika v mestnem šolskem svetu proslulega ravnatelja Jegliča. Vsa poštena človeška družba se ogiblje tega moža; zato se občni zbor ljubljanskega učiteljskega društva začuden vprašuje, kako more komisija izbrati med slabim najslabše. Poskrbeti bo treba, da ne bo g. Jeglič delal nikjer preveč škode.

8. Risanje, telovadba, petje so predmeti, ki zahtevajo strokovnega znanja. Sklene se naprositi višji šolski svet, da kreira mesta strokovnih učiteljev na ljubljanskih ljudskih šolah za omenjene predmete.

9. Vsem članom in članicam priporočamo, da doplačajo zvišani znesek članarine ter da širijo med šolsko in izvenšolsko mladino mladinski list »Zvonček«, ki bi lahko imel 20.000 naročnikov, ako stori vsak učitelj svojo dolžnost. A.

Iz novomeškega okraja. Na dan 1. maja nas je povabila Slomškova zveza na razgovor glede skupne stanovske organizacije. Odbor učiteljskega društva za novomeški okraj se je temu pozivu tudi polnoštevilno odzval, ker je mnenja, da je taka skupna stanovska organizacija lahko mogoča, da naravnost nujno potrebna za naš stan, da skupno nastopamo za skupne interese. V vseh drugih vprašanjih (političnih, kulturnih itd.) pa vladaj popolna svoboda. Kako je mogel tajnik Slomškove zveze Pečjak trditi, da zahtevajo ljubljanski Zavezari uklonitve manjšine tudi v kulturnih in drugih vprašanjih — res ne moremo pojasniti. Morda bi nam to pojasnili?

Končno smo sprejeli resolucijo, tičočo se ustanovitve take skupne organizacije, v katero ne sme politika, ter izvolili šestčlanski odbor, ki naj se takoj loti dela.

Učiteljsko društvo za novomeški šolski okraj ima svoj redni občni zbor v četrtek, dne 15. maja t. l., ob 9. uri dopoldne v šoli na Čatežu pod Zaplazom z naslednjim dnevnim redom: 1. Otvoritev zborovanja. 2. O stanovski strokovni organizaciji — poroča tov. Fr. Hočevar. 3. Poročilo odbora in račun za l. 1918. 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajnosti. — Tovariši sosednjih okrajev dobrodošli. — Odbor.

+ Belokranjsko učiteljsko društvo je imelo 14. aprila t. l. svoje zborovanje v Črnomlju. Dasiravno je bilo slabo vreme, je bila udeležba prav dobra, dokaz zanižanja in zavednosti našega učiteljstva. Jasnih pogledov, veselih lic smo se sestali prvič v svobodni Jugoslaviji. In kaj ne! Saj vemo, da nam sije lepša bodočnost.

Iskreno nas je pozdravila predsednikova namestnica tov. Vitičičeva in omenila politički preobrat, ki nam je prinesel zaželjeno svobodo. Navdušeno smo po-

zdravili našega kralja, regenta in osvoboditelje Srbe. Tov. Vrtičičeva je poročala, da je zaradi bolezni odločil predsedništvo vrli tovariš nadučitelj Potokar. Sporocila nam je njegove pozdrave in zahvalo za izkazano mu zaupanje, želeč mu skorajšnjega ozdravljenja. Pozdravila je tudi nove društvenike.

Nato je prečitala tajnica zapisnik zadnje seje. Blagajnik nadučitelj Megušar je podal kratko pojasnilo glede društvenega imetja in posiljanja članarine, ki se naj posije na njegov naslov in znaša letno 48 K.

Vršila se je volitev odbora: Ljudevit Mikolič, predsednik; Katinka Vrtičičeva, podpredsednica; Ljud. Bukovičeva, tajnica; Kuh. Megušar, blagajnik.

Nato nam je tov. Mikolič podal nekoliko jedrnatih misli glede reforme šolstva, ki je nujno potrebna. V razgovoru, ki je sledil, so se čula glede reforme različna mnenja. Pri slučajnostih se je razmotiralo o raznih stanovskih zadevah, glede šolskih maš, o zemljepisnem in zgodovinskem pouku. Sklene se naprositi visjo šolsko oblast, da se priredi za belokranjsko učiteljstvo srbo-hrvatski tečaj v Novem mestu, kjer so boljše stanovanjske in aprovizacijske razmere kakor v Ljubljani. Objubili smo si, da se kmalu zopet snidemo. In čas pa na delo za povzdigo šolstva in prosveto naroda! — L. Bukovičeva, tajnica.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo zboruje dne 11. maja t. l. ob pol 11. uri v Gornjem gradu po sledecem dnevnem redu: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Došli dopisi. 3. O nacrtu preustrojitve šolstva razpravlja tov. Franc Kocbek. 4. Povišanje Zavezine članarine. Poroča blagajnik tov. Alojz Krajnc. 5. Slučajnosti. — Glede na to, da je to zborovanje prvo v letošnjem letu, želi podpisani polnoštevilne udeležbe. — Josip T e r č a k, predsednik.

Učiteljstvo pliberškega je imelo svoje mesečno zborovanje dne 9. aprila v Pliberku.

Po običajnem pozdravu predsednika je predaval prof. dr. Janko Kotnik o boljševiskem šolstvu na Ruskem, prirejenem na podlagi lastnih izkušenj in opazovanj. Spoznali smo, da ne kaže nekritično sprejeti vest o ruskem boljševisizmu, da je njegova idejna osnova v marsičem uvaževanja vredna, da boljševiska vlada izdaja naravnost ogromne svote za ljudsko izobrazbo, več kakor katerakoli država in da skuša šolstvo velikopotezno in enotno reformirati na podlagi najmodernejših načel in izkustev, zlasti ameriške šole. Predavatelj je mnenja, da pri svoji novi orijentaciji ne smemo izgubiti iz oči velikega bratskega naroda ruskega, ki ima vkljub vsem težkim preizkušnjam sijajno bodočnost.

Predsednik Močnik poda poročilo odseka za šol. reformo in obeta za važnejša vprašanja načelnega pomena posebne referate. Odsek je predlagal resolucijo, v kateri se med drugim izreka za to, da se nameščajo na enorazrednicah le učitelji, nikakor učiteljice, da se v zakonu imenoma navedejo najpotrebnejši učni pripomočki, da se učiteljev ne sili k obiskovanju strokovnih tečajev in da se velikost šolskega vrta zakonito določi (najmanj 30 a).

Glede Ganglovega predloga o razpustitvi pokrajinskih učiteljskih organizacij in ustanovitve centralne učiteljske organizacije za celo državo se je izreklo mnenje, da gre predlog predaleč, ker o ustroju državne učit. organizacije še le končoveljavno lahko sklepamo, ko imamo definitivno ustavo, do tedaj pa ne kaže razpuščati pokrajinskih organizacij.

Tov. Macarol je mnenja, da je nujno potrebno, da napravimo red v lastni hiši in pridemo enkrat do enotne strokovne organizacije za vse učiteljstvo. Nadzornik Mencin predlaga, da se vprašanja naše stanovske organizacije postavi na dnevni red občnega zbora kor. učit. društva, ker gre tu za važno, perečo zadevo.

Predsednik prečita poročilo predsednika dež. učit. društva tov. Aichholzerja, o njegovih korakih v prilog naših gmotnih težnj. Koroški učitelji vztrajamo na izpolnitvi predloženih resolucij, zlasti zahtevamo obmejne doklade za vse na Koroško premeščene učitelje, kakor jo dobivajo državni uradniki. V debati je padla marsikatera bridka beseda, razodevajoča ogorčenje, ki vlada med učiteljstvom radi nevdržnih razmer. V interesu koroškega šolstva je, da vlada čim prej ugodi zahtevi po obmejni dokladi, ker drugače ni misliti, da bi se še oglašali učitelji za službovanje na Koroškem. Gre za eminentno narodno zadevo.

Tajnik dež. učit. društva tov. Kovač je pojasnjeval, kako mislijo merodajni činitelji v Ljubljani o naših težnjah. Nismo bili preveč vzradoščeni.

Odlok Višjega šolskega sveta glede nadzorovanja šolskih otrok pri verskih

vajah je bil povod dolgi, burni debati. Prevladala je domneva, da namerava Višji šolski svet upejati nov kurz po kranjskem vzorcu. Predsednik pojasnjuje, da je odlok le informativnega značaja in da sklepa glede nadzorovanja glasom še obstoječega šol. in učnega reda učiteljski zbor, da gre tu torej za interno zadevo učiteljskega zbora.

Navzoči šolski komisar tov. Košir se naprosi, da upliva na krajne šolske svete, da preskrbijo učiteljstvu stanarino oziroma prosto stanovanje in prosto kurjavo. Šolski komisar objubi, da tej želji po možnosti ustreže in poda učiteljstvu se ta in ona pojasnila in nasvete.

Stavili so se še nekateri predlogi glede občnega zbora kor. učit. društva, n. pr. glede ustanovitve častnega sode.

Končno se je zavzelo tudi stališče napram članku, objavljenem v 74. številki »Jugoslavije« z dne 23. susca pod naslovom: »Edinstvo v učiteljski organizaciji« in sprejete so bile resolucije, ki jih je utemeljeval tov. Doberšek sledeče:

Globoko občalujemo, da se je našel baš v naših vrstah človek, ki je prvi oblatil naše prvobornike, kojih casti se ni drznil dotakniti niti najstrupenejši narodni nasprotnik.

Ugotavljamo, da dopisnik niti najmanj ni opravičen govoriti v imenu drugih učiteljev, da je članek plod razgrete fantazije nesrečnega nevrastenika, ki ga vsak poznavalec koroških razmer obsaja, da vlada med koroškim učiteljstvom najlepša solidarnost, da imamo do svojih voditeljev neomajeno zaupanje in da smo si vsi koroški učitelji postavili kot častno nalogo, pokazati stanovskemu svetu, da je ob pravi svobodomiselnosti možna stanovska sloga, tudi pri tovariših različnega političnega mišljenja, ako so le značajni in stanovsko zavedni.

Srednješolske vesti.

Iz mestnega deklškega liceja v Ljubljani. Na mestnem deklškem liceju je oddati službo ravnatelja s prejemki ravnateljev državnih srednjih šol. Prošnje je vlagati do 25. maja 1919 pri predsedstvu mestnega magistrata.

Kronika.

= Ureditev učiteljskih plač: službena doba. Iz oddelka za ureditev učiteljskih plač na višjem šolskem svetu nam poročajo: Da ne bo nepotrebnih reklamacij zaradi odmerjenja službene dobe, oziroma uvrstitve v činovni razred in plačilno stopnjo, se opozarja učiteljstvo, da se službena doba šteje le od drugega (usposobljenostnega) izpita pa do 31. decembra 1918. — Primer: Nekdo je napravil usposobljenostni izpit dne 15. maja 1899. Službena doba je torej šteti od 15. V. 1899 do 31. XII. 1918, torej 19 let 7 mesecev 16 dni. Ker smo sedaj pa že v l. 1919, zato ima dotičnik v dekretu namesto 19 službenih let priznanih že 20 let, dasi jih dovrši stoprav dne 15. maja t. l., na kar se 1. junija 1920 pomakne v višji plačilni razred. Starejše učiteljstvo naj upošteva pri pomaknitvi v II. činovnem razredu 2. in 3. plačilne stopnje štiriletno napredovanje. Kar se tiče službene dobe bivših vojakov, naj bi se štela vojaška leta dvojno, se dosedaj še v nobeni vladni seji ni stavil tozadevno kak predlog, v tem oziru so torej vse reklamacije brezpredmetne. — Pri prekinitvah se je dotičnikom, ki so dosegli že na bivšem dež. šol. svetu, da se jim službena doba pri odmerjenju starostnih doklad všteta tudi pred prekinitvijo, odmerila tudi sedaj vsa službena doba, izvzemši samo dobo prekinitve. Učitelje politične preganjance se je rehabilitiralo.

= Vsenčilišče v Belgradu. Dne 2. t. m. so z veliko svečanostjo otvorili vseučilišče v Belgradu.

Polemika.

Sat prata bibentur.

Dasi me tov. Šegula v 17. številki »Učit. Tov.« prosil pojasnila, bi ne odgovarjal, ko bi mi prijatelj ne bil pisal: »Razumem sicer Tvoj molk, a ga ne odobravam, ker si ga gotovo marsikdo napačno tolmačil!«

Le skrajna površnost ali pa zlobnost mi moreta očitati trditev, da nuja mešč. šola več znanja nego učiteljske.

Tovariš Š. se sklicuje na min. odr. z dne 26. VI. 1903, št. 22503. Tega bi ne bil storil, ko bi se bil potrudil in bi bil prebral poročilo o anketi, ki se je meseca marca 1903 bavila z reformo meščanske šole, saj bi se bil prepričal, da se je anketa odločila za »enoletne učne tečaje« ie z ozirom na besedilo § 18. drž. šol. zakona in pa zato, da ne draži po nepotrebem onih elementov, ki so bili zakleti sovražniki ljudske izobrazbe.

Lepo je, da se vadi tovariš Š. v francoščini, ni pa umestno, da priobčuje svoje vaje v prevajanju iz nemščine v francosino v »Učit. tovarišu«! J. M.

Iz Jugoslavije.

— Učiteljski aprovizacijski odbor bo imel v petek, dne 9. maja, ob petih popoldne sejo. važno; pridite vsi! Nacemnik.

— **rojasnilo.** Z ozirom na poziv v predzadnji številki »U. 1.« podajam resnici na jubo, sicer pa nenaprosen in nepooblaščen, to-le pojasnilo: Doticnemu pozivajuicu sem napisal jaz v razpredelnico, da je imel 14 dni dopusta, kakor sem nasei to zabeleženo v zapiskih bivšega okrajnega šolskega nadzornika Šupaneka. Njegovemu soprošilu je napisal reče v razpredelnico g. Šupanek se sam, a dopusta ni vpisal, ker ga je bil dobil dotični ze kot naučitelj v cisto drugem okraju in torej ni bil v Celju več zaznamovan. (Reče je moral vpisati, ker prosuec se v novem okraju ni bil nazorovan.) Pripomba »zdrav« pa je imel g. Šupanek navado pripisati vsakomur, ki ni bil posebno bolan, kar sem seje pozneje posnel iz raznih razpredelic. Sicer pa te opombe ne bodo ne hasnue in ne škodovale! — Cernej.

— **Narodna šola v Velikovcu.** Pišejo nam s Koroškega: Nekateri listi so že objavili poročila, da so prevzele šolske sestre narodno šolo v Velikovcu, torej tudi mestno. Koroška javnost nikakor ne more pojmiti, kako se je to moglo zgoditi. Razburjenje v krogih inteligence raste vedno bolj, in posvetno učiteljstvo z največjim občalovanjem konstatira, da so tako izredno važno mesto poverili šolskim sestram. O tem bomo še govorili. Na šolo v Velikovcu sta bili nameščeni, kakor smo iz listov posneli, tudi dve posvetni učiteljici kot pro forma za javnost. Dobili sta stanovanje v prejšnji narodni šoli pri šolskih sestrah. Obe skupaj imata eno sobo bolj primitivnega značaja, ki jo morata sami vzdrževati v redu z metlo in krtačo. Plačujeta za sobo skupaj 300 K mesečno in za hrano obeh 600 K, to je skupaj 900 K na mesec. Kaj ne, to je lepa vsota! — Plačilni prejemki obeh znašajo mesečno skupaj 500 K. Torej mesečni primanjkljaj 400 K, letno 4800 K. Obleke in drugih potrebščin seveda ni treba. (Deficit se krije iz — dobička šolskega gospodarstva.) — To je škandal, insceniran v namen, odgnati še ti dve posvetni učni osebi. — Kdo je tisti, ki sme samovoljno tako zvišati cene? — Na zatožno klop z njim! Šolska oblast bi morala gledati na to, da se materialno stanje izboljša temu naseljenemu učiteljstvu, ne pa, da se mu poslabša. Kako naj dobimo za Koroško še enako učiteljstvo, ako mu pojdemo tako na roko? — Višji šolski svet, kje je tvoja energična roka!

Naročajte in širite naš list.

ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davek. (Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.)

XIX. izkaz.

Po 10 K: Jana Lipovčeva — Koroška Bela. Po 5 K: Culk Leopold, Zagažen Ivan in Helena Levstikova — Dobrna celjskem okraju. — Današnji izkaz 25 K. Prej izkazanih 5428 K. Skupaj 5453 Koroških.

Ivan Petrič, Ljubljana-Sp. Šiška.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Poročilo o razgovoru, ki ga je imel delegat naše Zaveze tov. Gangl dne 1. pret. mes. v Zagrebu z zastopniki hrvaškega in srbskega učiteljstva zaradi ustanovitve Unije jugoslovanskega učiteljstva, priobčimo zavoljo nenadoma nastalih zaprek v prihodnji številki.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Fran Marolt.

Last in založba »Zaveze jugoslovanskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Gesto: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. aprila 1919 K 132.220-30

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto 1/2. do 1/2. ure popoldne.

Čitajte!

Ravnokar je izš'a knjižica

Dr. B. Derč:

Dojenček, njega negovanje in prehrana.

Vse matere, ki hočejo vzrediti zdrave in krepke otroke, mor jo čitati to knjižico. Pisatelj — zdravnik strokovnjak za otroške bolezni — podaja praktične nasvete, kako je ravnati z dojenčki. Knjižica se naroča pri Tiskovni družbi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6. Cena K 3, s poštnino K 3,30. Denar je poslati naprej, ali pa se pošlje knjižica po povzetju.

Vidrovo

„Moje prvo berilo“

izide v novem natisu v najkrajšem času

Izšla je brošura:

Novi prejemki aktivnega in upokojenega učiteljstva, vdov in sirot.

Naredba celokupne deželne vlade za SLOVENIJO z dne 14. februarja 1919.

Naročila sprejema Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Cena 1 K.

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA, Ljubljana, Prešernova ulica 3,

je imela vlog koncem leta 1918 . . . K 80.000.000 — rezervnega zaklada . . . „ 2.500.000 —

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima uvedene lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatnemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno Kreditno društvo.